

Atkritumu apsaimniekošanas likums

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **atkritumi** — jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties un kura atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktajām kategorijām;
- 2) **atkritumu radītājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kuras darbība rada atkritumus vai kura veic atkritumu sajaukšanu vai citas darbības, kā rezultātā mainās atkritumu sastāvs un īpašības;
- 3) **atkritumu pārstrādes objekts** — ražošanas komplekss vai iekārta, ar kuras palīdzību tiek veikta atkritumu pārstrāde;
- 4) **atkritumu apsaimniekošana** — atkritumu savākšana (tai skaitā atkritumu vākšana, šķirošana un sajaukšana, lai tos pārvadātu), uzglabāšana, pārkraušana, pārvadāšana, pārstrāde (tai skaitā atkritumu sadedzināšana, iegūstot enerģiju, iekārtās, kuru pamatdarbība nav atkritumu sadedzināšana), reģenerācija un apglabāšana (tai skaitā sadedzināšana sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtās), šo darbību pārraudzība, kā arī atkritumu apglabāšanas vietu ierīkošana un pārstrādes objektu vai iekārtu uzturēšana un aprūpe pēc to slēgšanas;
- 5) **atkritumu poligons** — speciāli ierīkota un aprīkota atkritumu apglabāšanas vieta, kurā tiek nodrošināti normatīvajos aktos noteiktie vides aizsardzības pasākumi;
- 6) **izgāztuve** — atkritumu apglabāšanas vieta, kas neatbilst poligona prasībām;
- 7) **atkritumu uzglabāšana** — atkritumu glabāšana tam speciāli piemērotās un aprīkotās vietās to turpmākai pārstrādei vai apglabāšanai (izņemot īslaicīgu uzglabāšanu mazāk par trim mēnešiem to rašanās, šķirošanas un savākšanas vietās daudzumos, kas nerada kaitējumu videi vai draudus cilvēku veselībai).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu)

2.pants. Šā likuma mērķi ir:

- 1) noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī personu mantu;
- 2) veicināt atkritumu apsaimniekošanu, tajā skaitā dalītu vākšanu un atkārtotu izmantošanu, lai samazinātu apglabājamo atkritumu daudzumu.

(19.02.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2005. likumu)

3.pants. Šis likums neattiecas uz:

- 1) gāzveida emisijām atmosfērā;
- 2) radioaktīvajiem atkritumiem;
- 3) dzīvnieku līķiem, kā arī kūtsmēsliem un citām dabiskas izcelsmes vielām, kuras rodas vai tiek izmantotas lauksaimniecībā;

- 4) notekūdeņiem, izņemot šķīdros atkritumus;
- 5) sprāgstvielām;
- 6) atkritumiem, kas radušies derīgo izrakteņu izpētes, ieguves, apstrādes un uzglabāšanas procesos.

4.pants. Atkritumus iedala šādi:

1) bīstamie atkritumi — atkritumi, kuriem piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamus cilvēku dzīvībai un veselībai, videi, kā arī personu mantai, un kuri atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktajām bīstamo atkritumu kategorijām;

2) sadzīves atkritumi — visi pārējie atkritumi, kuri netiek klasificēti kā bīstamie atkritumi.

5.pants. (1) Atkritumu apsaimniekošana veicama tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta.

(2) Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

- 1) radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai;
- 2) radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- 3) nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
- 4) piesārņot un piegružot vidi.

6.pants. Organizējot, plānojot un veicot atkritumu apsaimniekošanu, jāievēro šādas prasības (turpmāk minētajā prioritārajā secībā):

- 1) jānovērš atkritumu rašanās cēloņi, tai skaitā jāattīsta tīrās tehnoloģijas;
- 2) jāsamazina atkritumu daudzums (apjoms) un bīstamība;
- 3) atkritumi jāpārstrādā, jāiegūst atkārtoti izmantojami materiāli un enerģija;
- 4) atkritumi jāapglabā tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, vide, kā arī personu manta;
- 5) jāslēdz izgāztuves saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas plāniem, kā arī jānodrošina slēgto izgāztuvju un poligonu rekultivācija.

II nodaļa. Valsts un pašvaldību institūciju kompetence

7.pants. Ministru kabinets:

- 1) apstiprina atkritumu, tai skaitā bīstamo atkritumu, apsaimniekošanas valsts plānu un atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus;
- 2) *(izslēgts ar 02.12.2004. likumu)*;
- 3) nosaka atkritumu klasifikatoru un īpašības, kuras padara atkritumus bīstamus;
- 4) nosaka bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakošanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtību;

5) nosaka atkritumu poligonu ierīkošanai, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai un šo poligonu un izgāztuvju slēgšanai un rekultivācijai izvirzāmās prasības;

6) *(izslēgts ar 19.02.2004. likumu);*

7) nosaka kārtību, kādā apsaimniekojami atsevišķu veidu atkritumi, kuru apsaimniekošanai to bīstamības vai citu īpašību dēļ ir izvirzāmas īpašas prasības, arī naftas produktu atkritumi, polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturoši atkritumi, bīstamas vielas saturošas baterijas un akumulatori, titāna dioksīda rūpniecības atkritumi un azbesta atkritumi;

8) nosaka atkritumu, tai skaitā bīstamo atkritumu, sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai izvirzāmās prasības;

9) nosaka atkritumu pārstrādes, reģenerācijas un apglabāšanas veidus;

10) nosaka kārtību, kādā iepērkami un realizējami melno un krāsaino metālu atgriezumi un lūžņi, kā arī izsniedzamas licences metālu atgriezumam un lūžņu iepirkšanai Latvijā Republikā;

11) nosaka valsts nodevas likmi (latos) par licenci melno un krāsaino metālu atgriezumam un lūžņu iepirkšanai Latvijā Republikā un par licenci melno metālu atgriezumam un lūžņu iepirkšanai Latvijā Republikā, kā arī kārtību, kādā maksājama šī nodeva.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu, 02.12.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

8.pants. Vides ministrija vai tās pilnvarota institūcija:

1) izstrādā atkritumu, tai skaitā bīstamo atkritumu, apsaimniekošanas valsts plānu un atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus;

2) koordinē atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna īstenošanu;

3) sagatavo normatīvo aktu projektus atkritumu apsaimniekošanas jomā;

4) apkopo informāciju par atkritumu apsaimniekošanu;

5) koordinē un organizē bīstamo atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem;

6) organizē nacionālās nozīmes bīstamo atkritumu pārstrādes objektu sadedzināšanas iekārtu un poligonu ierīkošanu un apsaimniekošanu;

7) koordinē sadzīves atkritumu poligonu ierīkošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu un 02.12.2004. likumu)

8.¹ pants. *(Izslēgts 22.06.2005. likumu)*

9.pants. (1) Vietējās pašvaldības:

1) organizē sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem savā administratīvajā teritorijā;

2) pieņem lēmumus par jaunu sadzīves atkritumu pārstrādes objektu un poligonu izvietošānu savā administratīvajā teritorijā;

3) izdod saistošus noteikumus, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, savas administratīvās teritorijas daļjumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu;

4) pieņem lēmumus par jaunu bīstamo atkritumu pārstrādes objektu, to skaitā sadedzināšanas iekārtu un poligonu, izvietošānu savā administratīvajā teritorijā;

5) var ieguldīt līdzekļus atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē un uzturēšanā atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas plāniem.

(2) Ministru kabinets izdod ieteikumus pašvaldību saistošajiem noteikumiem, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

II nodaļa. Atkritumu apsaimniekošanas plāni *(Nodaļa 19.02.2004. likuma redakcijā)*

10.pants. (1) Atkritumu apsaimniekošana tiek veikta atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts, reģionālajiem un pašvaldību plāniem.

(2) Atkritumu apsaimniekošanas plānos iekļauj informāciju par:

1) atkritumu apsaimniekošanas stāvokli, raksturojot radīto, savākto (šķiroti un nešķiroti), pārstrādāto un apglabāto atkritumu veidus, to sastāvu, daudzumu un izcelsmi;

2) noteikto prasību (prioritārajā secībā) ievērošanu plānotajā atkritumu apsaimniekošanas turpmākajā attīstībā, norādot katras darbības apjomu (attiecīgo atkritumu veidu, daudzumu un izcelsmi) un tās realizēšanai paredzēto laiku;

3) plānoto darbību realizēšanai nepieciešamajām aktivitātēm;

4) plānoto darbību realizēšanai nepieciešamajiem objektiem (jaunceļamajiem, rekonstruējamajiem, esošajiem) un to tehnisko aprīkojumu;

5) institūcijām, kas ir atbildīgas par attiecīgo plānoto darbību realizēšanu;

6) aprēķinātajām izmaksām un finansēšanas avotiem plānoto darbību realizēšanai;

7) iespējām uzlabot atkritumu apsaimniekošanu;

8) pasākumiem tādu atkritumu, kuri aerobos vai anaerobos apstākļos var sadalīties, apglabājamā daudzuma samazināšanai, izmantojot to pārstrādi, kompostēšanu, kā arī biogāzes ieguvi;

9) pasākumiem, termiņiem un finansējumu sadzīves atkritumu izgāztuvju slēgšanai.

(3) Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā papildus šā panta otrās daļas nosacījumiem nosaka sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionus, kā arī sadzīves atkritumu poligonu ierīkošanas un apsaimniekošanas pamatprincipus.

(4) Pēc atkritumu apsaimniekošanas plāna projekta izstrādes plāna izstrādātājs nodrošina sabiedrības viedokļu uzklauisānu, dodot iespēju vismaz 30 dienas iesniegt priekšlikumus par attiecīgo projektu. Sabiedrības viedokļus izvērtē pirms lēmuma pieņemšanas par plāna apstiprināšanu.

10.¹ pants. (1) Vides ministrija, sadarbojoties ar atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionu pašvaldībām, izstrādā atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus, izņemot Rīgas pilsētu. Rīgas pilsētas pašvaldība organizē atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādāšanu savai administratīvajai teritorijai un pēc saskaņošanas ar Vides ministriju apstiprina to. Atkritumu apsaimniekošanas reģionālajos plānos nosaka atkritumu apsaimniekošanas reģionu robežas.

(2) Papildus šā likuma 10.panta otrajā daļā minētajai informācijai atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā iekļauj informāciju par sadzīves atkritumu, bīstamo atkritumu, izlietotā iepakojuma, nolietoto transportlīdzekļu un elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu, kā arī būvniecības atkritumu apsaimniekošanu.

(3) Atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus apstiprina Ministru kabinets.

(4) Pašvaldības, ja nepieciešams, organizē sadzīves atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādāšanu savām administratīvajām teritorijām un apstiprina tos. Pašvaldību lēmumus par atkritumu apsaimniekošanas pašvaldību plānu apstiprināšanu iesniedz attiecīgajai reģionālajai vides pārvaldei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

IV nodaļa. Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas

11.pants. (1) Reģionālā vides pārvalde, iepriekš informējot pašvaldību, kuras administratīvajā teritorijā paredzēts veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības, pirms attiecīgo darbību veikšanas izsniedz atļaujas atkritumu savākšanai, pārkraušanai, šķirošanai un uzglabāšanai.

(2) Reģionālā vides pārvalde atbilstoši atkritumu pārvaldējuma galamērķim, iepriekš informējot par to attiecīgo pašvaldību, izsniedz atļaujas atkritumu pārvaldēšanai savā pārraudzībā esošajās teritorijās.

(3) Ministru kabinets nosaka atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas, pagarināšanas, pārskatīšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu apsaimniekošanas atļaujās izvirzāmās prasības un apstiprina atkritumu savākšanas, pārvaldēšanas, pārkraušanas, šķirošanas un uzglabāšanas atļauju veidlapas.

(4) Termins lēmuma pieņemšanai par atļaujas izsniegšanu, pagarināšanu, pārskatīšanu vai anulēšanu nedrīkst būt garāks par 90 dienām.

(19.02.2004. likuma redakcijā)

11.¹pants. (1) Reģionālās vides pārvaldes pieņemto lēmumu attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas atļauju mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas var apstrīdēt Vides pārraudzības valsts birojā.

(2) Ja saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas atļaujas nosacījumiem ir iespējams uzsākt vai turpināt tādu piesārņojošu darbību, kura var apdraudēt cilvēku dzīvību vai būtiski negatīvi ietekmēt cilvēku veselību vai vidi, atļaujas nosacījumus var apstrīdēt jebkurā laikā, kamēr tā ir spēkā.

(3) Ja lēmums tiek apstrīdēts Vides pārraudzības valsts birojā šā panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajā termiņā, attiecīgās atļaujas darbība netiek apturēta. Ja atļaujas darbības turpināšana var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi, Vides pārraudzības valsts birojs pieņem lēmumu apturēt attiecīgās atļaujas darbību.

(4) Ja tiek apstrīdēts lēmums par tādas jau esošas iekārtas darbību, kurai nepieciešams pagarināt atkritumu apsaimniekošanas atļaujas termiņu vai vajadzīga cita veida atļauja, iekārtas darbība netiek apturēta, izņemot gadījumu, kad uzņēmuma darbība tiek apturēta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(5) Vides pārraudzības valsts biroja pieņemto lēmumu var pārsūdzēt likumā noteiktajā kārtībā. Pieteikums tiesai neaptur administratīvā akta darbību.

(22.06.2005. likuma redakcijā)

V nodaļa. Atkritumu radītāju, valdītāju un to personu pienākumi, kuras veic atkritumu apsaimniekošanu *(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu)*

12.pants. Atkritumu savākšana, šķirošana, uzkrāšana, uzglabāšana, pārkraušana, apglabāšana vai pārstrāde ir atļauta tikai tam paredzētajās vietās.

(19.02.2004. likuma redakcijā)

13.pants. (1) Sadzīves atkritumu radītājs vai valdītājs:

1) piedalās pašvaldības organizētajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, ievērojot pašvaldības izdotos saistošos noteikumus un noslēdzot līgumu ar sadzīves atkritumu savākšanas un pārvaldēšanas uzņēmumu, kuram ir noslēgts līgums ar pašvaldību;

2) sedz sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanas izmaksas, ietverot dalītās vākšanas un šķirošanas izmaksas.

(2) Par atkritumu valdītāju uzskatāma persona, kura atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

1) ir atkritumu radītāja;

2) ir fiziskā vai juridiskā persona, kuras faktiskajā varā atkritumi atrodas.

(3) Sadzīves atkritumi pēc to nodošanas atkritumu pārstrādes vai apglabāšanas komercsabiedrībām pāriet šo komercsabiedrību īpašumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

14.pants. (1) Bīstamo atkritumu radītājs vai valdītājs:

1) atdala bīstamos atkritumus no citu veidu atkritumiem;

2) uzglabā bīstamos atkritumus tā, lai tie neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī personu mantu;

3) nogādā bīstamos atkritumus speciāli aprīkotās bīstamo atkritumu savākšanas vietās vai slēdz līgumu par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu ar personu, kura veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu un ir saņēmusi atļauju veikt bīstamo atkritumu apsaimniekošanu;

4) sedz bīstamo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas.

(2) Juridiskās personas, kuras bīstamos atkritumus uzglabā ilgāk par 12 mēnešiem, saņem normatīvajos aktos noteiktās atļaujas bīstamo atkritumu apsaimniekošanai un veic šā panta trešās daļas 3.punktā minētās darbības.

(3) Persona, kura veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu:

1) saņem atļauju bīstamo atkritumu savākšanai, uzglabāšanai, pārkraušanai, pārstrādei vai apglabāšanai, izņemot gadījumus, kad šīm darbībām ir izsniegta atļauja A vai B kategorijas piesārņojošu darbību veikšanai;

2) saņem atļauju bīstamo atkritumu pārvadāšanai;

3) nodrošina bīstamo atkritumu uzskaiti, iepakojšanu, marķēšanu un identifikāciju;

4) organizē speciāli aprīkotas bīstamo atkritumu savākšanas vietas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu)

15.pants. (1) Vietējā pašvaldība, ņemot vērā šā likuma 9.panta pirmās daļas 3.punktā minētos saistošos noteikumus, izvēlas komersantu, kurš veiks sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā, tādā kārtībā, kāda noteikta iepirkumu regulējošos normatīvajos aktos, organizējot iepirkuma procedūru par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu noteiktā zonā. Pašvaldības var noteikt kopīgu pakalpojumu sniegšanas zonu, kurā ietilpst vairāku pašvaldību teritorija. Līgumu ar izraudzīto komersantu katra pašvaldība slēdz atsevišķi. Pašvaldība iekļauj darba uzdevumā arī prasības attiecībā uz pretendenta darbinieku kvalifikāciju, spēju veikt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un tehnisko vai finanšu nodrošinājumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas darbību veikšanai konkrētajā zonā. Pašvaldība iepirkuma komisijā iekļauj pārstāvi no attiecīgās Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes.

(2) Pašvaldība slēdz līgumu ar iepirkuma procedūras rezultātā izraudzīto sadzīves atkritumu apsaimniekotāju, kurš saņēmis sadzīves atkritumu apsaimniekošanas atļauju.

(3) Līgumu starp pašvaldību un sadzīves atkritumu apsaimniekotāju slēdz uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem, un līguma termiņš nedrīkst pārsniegt sadzīves atkritumu apsaimniekošanas atļaujas derīguma termiņu.

(4) Pašvaldība informē savas administratīvās teritorijas atkritumu radītājus par šīs teritorijas dalījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās un par sadzīves atkritumu apsaimniekotāju, ar kuru tā noslēgusi līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā.

(22.06.2005. likuma redakcijā)

16.pants. Ir aizliegts sajaukt bīstamos atkritumus, kas atbilst dažādām bīstamo atkritumu kategorijām, kā arī sajaukt bīstamos atkritumus ar sadzīves atkritumiem.

17.pants. Sadzīves atkritumi, kuri netiek pārstrādāti, apglabājami sadzīves atkritumu poligonā vai izgāztuvē, kur ir atļauts apglabāt atkritumus, atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2005. likumu)

18.pants. Pašvaldība nosaka poligonus, kuros tiks apglabāti tās teritorijā savāktie sadzīves atkritumi. Ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc reģionālā sadzīves atkritumu poligona darbības uzsākšanas tiek slēgtas visas sadzīves atkritumu izgāztuves to pašvaldību administratīvajās teritorijās, no kurām savāktie sadzīves atkritumi tiek apglabāti poligonā. Slēgtās izgāztuves tiek rekultivētas saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālajiem plāniem.

(19.02.2004. likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. likumu)

19.pants. Atkritumu poligona, izgāztuves, sadedzināšanas iekārtas vai atkritumu pārstrādes objekta īpašnieks vai apsaimniekotājs:

1) pirms darbības uzsākšanas saņem normatīvajos aktos noteiktās atļaujas;

2) apsaimnieko atkritumu poligonu, izgāztuvi, sadedzināšanas iekārtu vai atkritumu pārstrādes objektu saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas atļaujā minētajām prasībām, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem;

3) veic pasākumus un sedz izdevumus, kas saistīti ar atkritumu poligona vai izgāztuves slēgšanu, kā arī sadedzināšanas iekārtas vai atkritumu pārstrādes objekta darbības izbeigšanu.

(19.02.2004. likuma redakcijā)

20.pants. Personai, kuras nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu:

- 1) veic apsaimniekoto atkritumu daudzuma (apjoma), veidu, izcelsmes, savākšanas biežuma, pārvadāšanas, pārstrādes un apglabāšanas veidu, pārstrādes un apglabāšanas vietu uzskaiti, reizi gadā iesniedz apkopoto informāciju Vides ministrijai vai tās pilnvarotai institūcijai, kā arī attiecīgajai pašvaldībai un uzglabā šos materiālus trīs gadus;
- 2) pēc pieprasījuma sniedz valsts institūcijām, pašvaldībām un sabiedrībai informāciju par atkritumu apsaimniekošanu, tai skaitā šā panta 1.punktā minēto informāciju un citu vides informāciju;
- 3) pēc bīstamo atkritumu iepriekšējā valdītāja pieprasījuma sniedz izziņu par attiecīgo atkritumu savākšanu, uzglabāšanu, pārkraušanu un pārvadāšanu, pārstrādi un apglabāšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu)

V¹ nodaļa. Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošana (Nodaļa 19.02.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 01.08.2004.)

20.¹ pants. (1) Elektriskās un elektroniskās iekārtas ir tādas iekārtas, ko darbina ar elektrisko strāvu vai elektromagnētisko lauku, un iekārtas elektriskās strāvas un elektromagnētiskā lauka ģenerēšanai, piegādei un mērīšanai, kas konstruētas izmantošanai ar spriegumu, kurš nepārsniedz 1000 voltus maiņstrāvai un 1500 voltus līdzstrāvai, un kas atbilst Ministru kabineta noteiktajām kategorijām.

(2) Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi ir elektriskās un elektroniskās iekārtas, kas uzskatāmas par atkritumiem, ieskaitot visas sastāvdaļas, detaļu blokus un palīgmateriālus, kas ir attiecīgās iekārtas daļa brīdī, kad iekārta kļūst par atkritumu.

(3) Mājsaimniecības elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi ir elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi, kuri radušies mājsaimniecībā vai citur, ja tie rakstura un daudzuma ziņā pielīdzināmi mājsaimniecībā radītajiem elektriskajiem un elektroniskajiem atkritumiem.

20.² pants. (1) Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājs ir jebkura persona, kas neatkarīgi no izmantotās tirdzniecības metodes, arī neatkarīgi no distances līguma:

- 1) izgatavo un pārdod elektriskās un elektroniskās iekārtas ar savu firmas zīmi;
- 2) pārdod ar savu firmas zīmi elektriskās un elektroniskās iekārtas, ko izgatavojušas citas personas, izņemot gadījumus, kad uz iekārtas ir arī izgatavotāja firmas zīme;
- 3) savas komercdarbības vai saimnieciskās darbības ietvaros ievieš no citām valstīm vai izved uz citām valstīm elektriskās un elektroniskās iekārtas.

(2) Personu, kas pilnībā nodrošina maksājumus saskaņā ar noslēgto līgumu (aizdevuma, nomas, īres vai nomaksas pirkuma līgums vai cits līgums attiecībā uz iekārtām neatkarīgi no tā, vai līguma noteikumos paredzēta iekārtu īpašumtiesību nodošana), neuzskata par ražotāju, ja uz to neattiecas šā panta pirmās daļas nosacījumi.

(3) Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājus Ministru kabineta noteiktajā kārtībā reģistrē Vides ministrijas pilnvarota iestāde vai elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāju nodibināta personu apvienība, kura darbojas ne mazāk kā piecus gadus un kurai šo uzdevumu deleģējusi Vides ministrija. Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāji sniedz Vides ministrijas pilnvarotajai iestādei vai minētajai personu apvienībai informāciju par Latvijas tirgū piedāvāto elektrisko un elektronisko iekārtu daudzumu, kategorijām, kā arī par savāko, atkārtoti izmantoto, pārstrādāto, reģenerēto un eksportēto elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu daudzumu un kategorijām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

20.³ pants. Elektrisko un elektronisko iekārtu izgatavotājs veic elektrisko un elektronisko iekārtu izstrādi un ražošanu tā, ka ir iespējama to demontāža un reģenerācija, kā arī elektrisko un elektronisko iekārtu, to sastāvdaļu un materiālu atkārtota izmantošana un pārstrāde. Elektrisko un elektronisko iekārtu izstrādē un ražošanā nedrīkst lietot paņēmienus, kuri apgrūtina elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu atkārtotu izmantošanu, izņemot gadījumus, kad šādu paņēmieni lietošana būtiski uzlabo vides aizsardzības vai drošības prasību piemērošanu.

20.⁴ pants. (1) Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājs nodrošina elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu pieņemšanu, apstrādi, atkārtotu izmantošanu, pārstrādi, reģenerāciju un apglabāšanu, izmantojot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus.

(2) Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājs var pats veikt šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus vai slēgt līgumu ar elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekotāju (komercsabiedrību, kas,

pamatojoties uz noslēgto līgumu ar elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāju, organizē un koordinē elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanu).

(3) Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājs nodrošina to, ka mājtsaimniecības elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu pieņemšana izveidotajā savākšanas sistēmā notiek bez maksas.

(4) Komersants, kas piegādā jaunas mājtsaimniecības elektriskās vai elektroniskās iekārtas tieši to lietotājam, nodrošina mājtsaimniecības elektrisko vai elektronisko iekārtu atkritumu pieņemšanu, neprasot par to samaksu, ja attiecīgā iekārta ir līdzīga tipa un veikusi tādas pašas funkcijas kā piegādātā iekārta.

(5) Savāktie elektrisko vai elektronisko iekārtu atkritumi tiek nodoti apstrādes uzņēmumiem (iekārtām), ja šo iekārtu operatori ir saņēmuši normatīvajos aktos noteiktās atļaujas, izņemot neizkomplektētas elektriskās vai elektroniskās iekārtas, kuras paredzēts izmantot atkārtoti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

20.⁵ pants. (1) Lai nodrošinātu elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas izmaksu segšanu, elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājs maksā dabas resursu nodokli atbilstoši likumam "Par dabas resursu nodokli".

(2) Elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājs ir atbrīvojams no dabas resursu nodokļa par elektriskajām un elektroniskajām iekārtām saskaņā ar likumu "Par dabas resursu nodokli", ja tas ir noslēdzis līgumu:

1) ar Vides ministriju par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu un nodrošina elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu pieņemšanu atbilstoši šā likuma noteikumiem;

2) ar elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekotāju, kas savukārt noslēdzis līgumu ar Vides ministriju par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu un nodrošina elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu pieņemšanu atbilstoši šā likuma noteikumiem.

(3) Līdz 2005.gada 13.augustam tirgū piedāvāto mājtsaimniecības elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas izmaksas sedz visi elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāji.

(4) Līdz 2005.gada 13.augustam tirgū piedāvāto to elektrisko un elektronisko iekārtu, kuras nav uzskatāmas par mājtsaimniecības elektriskajām vai elektroniskajām iekārtām, atkritumu apsaimniekošanas izmaksas sedz šo iekārtu lietotāji. Šo iekārtu ražotāji minēto atkritumu apsaimniekošanas izmaksas sedz, ja iekārtas tiek aizstātas ar jaunām identiskām iekārtām vai jaunām iekārtām, kuras veic līdzvērtīgas funkcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. likumu un 22.06.2005. likumu)

20.⁶ pants. Ražotājs, kas piedāvā tirgū elektriskās un elektroniskās iekārtas pēc 2005.gada 13.augusta un nav izvēlēties šā likuma 20.⁴panta otrajā daļā minētos elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas veidus, šā likuma 20.⁴panta pirmajā daļā minēto pasākumu veikšanu garantē ar bankas garantiju vai civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu.

20.⁷ pants. (1) *(Izslēgta ar 02.12.2004. likumu).*

(2) Ministru kabinets nosaka:

1) prasības elektrisko un elektronisko iekārtu marķēšanai;

2) prasības elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu savākšanai un apstrādei;

3) elektrisko un elektronisko atkritumu savākšanas, atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un reģenerācijas apjomus un termiņus, kā arī prasības ziņojuma sniegšanai par šo darbību izpildi;

4) prasības informācijas sniegšanai patērētājiem, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apstrādes, atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un reģenerācijas iekārtu operatoriem, kā arī prasības sabiedrības un Eiropas Komisijas informēšanai.

VI nodaļa. Maksa par atkritumu apsaimniekošanu

21.pants. (1) Maksu par bīstamo atkritumu savākšanu, uzglabāšanu, pārkraušanu, pārvadāšanu un pārstrādi, kā arī par sadzīves atkritumu pārstrādi nosaka, atkritumu radītājam vai valdītājam vienojoties ar atkritumu apsaimniekotāju.

(2) Maksa par bīstamo atkritumu apglabāšanu tiek reglamentēta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu)

22.pants. Maksa par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, izņemot pārstrādi, tiek reglamentēta likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajā kārtībā.

VII nodaļa. Atkritumu pārrobežu pārvadājumi

23.pants. (1) Bīstamo atkritumu eksportēšana pārstrādei vai apglabāšanai uz valstīm, kuras pievienojušās 1989.gada 22.marta Bāzeles konvencijai par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu, ir atļauta, ievērojot minētajā konvencijā noteikto procedūru.

(2) Valsts teritorijā ir aizliegts ievest jebkādus atkritumus apglabāšanai, jebkāda veida sadedzināšanai vai ilgstošai uzglabāšanai.

(3) Bīstamos atkritumus pārstrādei ir atļauts ievest tikai tad, ja valsts teritorijā darbojas bīstamo atkritumu pārstrādes iekārtas, kuru īpašnieks saņēmis atļauju attiecīgo bīstamo atkritumu pārstrādei un kurām ir atbilstoša jauda.

(4) Atļauju ievest atkritumus pārstrādei valsts teritorijā atbilstoši Padomes 1993.gada 1.februāra regulai 259/93/EEK par uzraudzību un kontroli attiecībā uz atkritumu pārvadājumiem Eiropas Kopienā, ievēšanu tajā un izvešanu no tās izsniedz Valsts vides dienests.

(5) (*Zaudējis spēku ar 22.04.2004. likumu no 01.05.2004.*.)

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.02.2004. likumu un 02.12.2004. likumu.*)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanās spēku zaudē likums "Par sadzīves atkritumiem" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 23.nr.) un likums "Par bīstamajiem atkritumiem" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 14./15.nr.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1997, 3.nr.).

2. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne vēlāk kā līdz 2002.gada 1.janvārim ir spēkā šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 1996.gada 17.septembra noteikumi nr.353 "Kārtība, kādā noformējami dokumenti darbībām ar bīstamajiem atkritumiem";

2) Ministru kabineta 1997.gada 12.augusta noteikumi nr.298 "Noteikumi par bīstamo atkritumu klasifikāciju un bīstamības kritērijiem";

3) Ministru kabineta 2000.gada 8.februāra noteikumi nr.56 "Sadzīves atkritumu poligonu ierīkošanas, apsaimniekošanas un slēgšanas noteikumi";

4) Ministru kabineta 1999.gada 9.februāra noteikumi nr.39 "Sadzīves atkritumu klasificēšanas noteikumi";

5) Ministru kabineta 1999.gada 8.jūnija noteikumi nr.205 "Noteikumi par fizisko un juridisko personu reģistrāciju, kuras veic sadzīves atkritumu savākšanu, uzglabāšanu, apstrādi, pārkraušanu vai pārvadāšanu".

3. Atļaujas, kas izsniegtas, pamatojoties uz likumu "Par sadzīves atkritumiem" un "Par bīstamajiem atkritumiem" prasībām, ir spēkā līdz to termiņa beigām.

4. Šā likuma 11.panta pirmā daļa, 14.panta otrā daļa un trešās daļas 1.punkts, 15.panta 1.punkts un 19.panta 1.punkts neattiecas uz personu, kas veic atkritumu apsaimniekošanu, ja tā visām iekārtām, kurās tiek veikta atkritumu apsaimniekošana, ir saņēmusi atļaujas likumā par piesārņojumu noteiktajā kārtībā.

5. Šā likuma 7.panta 1.punkts stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī.

6. Ministru kabinets līdz 2002.gada 1.janvārim pieņem šā likuma 7.panta 3., 5. un 9.punktā, 11.panta trešajā daļā un 15.panta 1.punktā minētos Ministru kabineta noteikumus, bet līdz 2003.gada 1.janvārim — šā likuma 7.panta 4., 6.un 7.punktā, 21.panta otrajā daļā un 23.panta piektajā daļā minētos Ministru kabineta noteikumus, kā arī apstiprina šā likuma 7.panta 2.punktā minēto objektu un poligonu izvietojumu.

7. Ministru kabinets līdz 2001.gada 1.jūlijam pieņem šā likuma 7.panta 8.punktā minētos Ministru kabineta noteikumus attiecībā uz bīstamo atkritumu sadedzināšanu, bet līdz 2003.gada 1.janvārim — attiecībā uz visu atkritumu sadedzināšanu.

8. Šā likuma 14.panta pirmās daļas 3.punkts stājas spēkā 2004.gada 1.janvārī.

9. Ministru kabinets līdz 2005.gada 1.jūlijam izdod:

1) šā likuma 9.panta otrajā daļā minētos ieteikumus;

2) šā likuma 7.panta 9.punktā un 11.panta trešajā daļā minētos noteikumus. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2005.gada 1.jūlijam piemērojami Ministru kabineta 2001.gada 15.maija noteikumi nr.191 "Noteikumi par atkritumu apglabāšanas un pārstrādes veidiem" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2001, 12.nr.) un Ministru kabineta 2001.gada 9.oktobra noteikumi

nr.432 "Atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas, pagarināšanas un anulēšanas kārtība" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2001, 21.nr.), ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu. (19.02.2004. likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. likumu).

10. Atkritumu pārstrādes un apglabāšanas atļaujas, kas izdotas saskaņā ar šo likumu, ir spēkā līdz to derīguma termiņa beigām. Atkritumu pārstrādes un apglabāšanas atļaujas A vai B kategorijas piesārņojošām darbībām var pagarināt līdz termiņam, kurā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāsaņem atļauja A vai B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai. Atkritumu apglabāšanai izgāztuvē nepieciešams saņemt atkritumu apglabāšanas atļauju. Izsniegtās atkritumu apglabāšanas atļaujas var pagarināt līdz izgāztuves slēgšanai.

(19.02.2004. likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2005. likumu)

11. Ministru kabinets līdz 2005.gada 1.jūlijam iekļauj atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā šā likuma 10.panta otrās daļas 8.punktā un trešajā daļā minētās prasības.

(02.12.2004. likuma redakcijā)

12. Šā likuma V¹ nodaļa stājas spēkā 2004.gada 1.augustā.

(19.02.2004. likuma redakcijā)

13. Šā likuma 20.⁴ panta pirmā, otrā, trešā un ceturtā daļa attiecībā uz mājāsaimniecības elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem stājas spēkā 2005.gada 13.augustā.

(19.02.2004. likuma redakcijā)

14. Šā likuma 20.⁵ pants stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgajiem grozījumiem likumā "Par dabas resursu nodokli".

(19.02.2004. likuma redakcijā)

15. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.janvārim apstiprina atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus.

(02.12.2004. likuma redakcijā)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām (Atsauce 02.12.2004. likuma redakcijā)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Padomes 1975.gada 16.jūnija direktīvas 75/439/EEK par atkritumeļļu apglabāšanu;
- 2) Padomes 1986.gada 22.decembra direktīvas 87/101/EEK, ar ko groza direktīvu 75/439/EEK par atkritumeļļu apglabāšanu;
- 3) Padomes 1975.gada 15.jūlija direktīvas 75/442/EEK par atkritumiem;
- 4) Padomes 1991.gada 18.marta direktīvas 91/156/EEK, ar ko groza direktīvu 75/442/EEK par atkritumiem;
- 5) Padomes 1978.gada 20.februāra direktīvas 78/176/EEK par titāna dioksīda ražošanas atkritumiem;
- 6) Padomes 1982.gada 3.decembra direktīvas 82/883/EEK par procedūram tādās vides uzraudzībai un kontrolei, kuru ietekmē titāna dioksīda ražošanas atkritumi;
- 7) Padomes 1983.gada 24.janvāra direktīvas 83/29/EEK, ar ko groza direktīvu 78/176/EEK par titāna dioksīda ražošanas atkritumiem;
- 8) Padomes 1991.gada 18.marta direktīvas 91/157/EEK par baterijām un akumulatoriem, kuros ir dažas bīstamas vielas;
- 9) Komisijas 1993.gada 4.oktobra direktīvas 93/86/EEK, ar ko tehnikas attīstībai pielāgo Padomes direktīvu 91/157/EEK par baterijām un akumulatoriem, kuros ir dažas bīstamas vielas;
- 10) Komisijas 1998.gada 22.decembra direktīvas 98/101/EK, ar ko tehnikas attīstībai pielāgo Padomes direktīvu 91/157/EEK par baterijām un akumulatoriem, kuros ir dažas bīstamas vielas (dokuments attiecas uz EEZ);
- 11) Padomes 1991.gada 12.decembra direktīvas 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem;
- 12) Padomes 1994.gada 27.jūnija direktīvas 94/31/EK, ar ko groza direktīvu 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem;
- 13) Padomes 1991.gada 23.decembra direktīvas 91/692/EEK, ar ko standartizē un racionalizē ziņojumus par to, kā īsteno dažas direktīvas, kas attiecas uz vidi;
- 14) Padomes 1996.gada 16.septembra direktīvas 96/59/EK par polihlorētu bifēnīlu un polihlorētu terfenīlu (PCB/PCT) apglabāšanu;
- 15) Padomes 1999.gada 26.apriļa direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem;
- 16) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000.gada 4.decembra direktīvas 2000/76/EK par atkritumu sadedzināšanu;
- 17) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 27.janvāra direktīvas 2002/96/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA);
- 18) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 8.decembra direktīvas 2003/108/EK, ar ko groza direktīvu 2002/96/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA).

Likums stājas spēkā 2001.gada 1.martā.

Likums Saeimā pieņemts 2000.gada 14.decembrī.

Valsts prezidente
Rīgā 2000.gada 29.decembrī

V.Viķe-Freiberga